

บท

บาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

กาญจนาพร หอมชื่น^{1*}ปรเมศร์ กลิ่นหอม²

รับบทความ: 9 พฤศจิกายน 2568 แก้ไขบทความ: 3 ธันวาคม 2568 ตอรับบทความ: 15 ธันวาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา และ 2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือครู จำนวน 294 คน โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 และมีความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ่ นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ในภาพรวมและด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ และด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและทางจิต 2) ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการรับรู้ต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและทางจิต มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ผู้บริหารสถานศึกษา ความปลอดภัย การรับรู้ของครู

¹⁻² หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

* อีเมล: chtokaew.1992@gmail.com

The Role of School Administrators in Safety Operation of Schools According to Teachers' Opinions under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office Area 3

Kanchanaporn Homchuen ^{1*}
Poramet Klinhom ²

Abstract

This research aimed to 1) study the roles of school administrators in safety operation of schools according to teachers' opinions and to 2) compare the roles of school administrators in implementing school safety according to teachers' perceptions under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3, classified by work experience and school size. The sample consisted of 294 teachers in schools under the Kanchanaburi Secondary Educational Service Area Office 3, obtained by stratified random sampling according to school size. The research instrument was a five-level rating scale questionnaire with content validity of 1.00 and reliability of 0.97. The data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, one-way analysis of variance, and Scheffe's pair comparison at statistical significance of 0.05

The findings were as follows: 1) The overall roles of school administrators in safety operation of schools according to teachers' opinions under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3, were rated at a high level. Considering each aspect individually, teachers perceived all aspects at a high level. Ranked in order from highest to lowest mean scores were: safety regarding accidents, safety regarding violation of rights, and safety regarding physical and mental health impacts, respectively. The lowest mean score was found in safety regarding human violence. 2.) The purpose of this research was to compare roles of school administrators in safety operation of schools according to teachers' opinions under the Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office.

Keywords: Administrators, Safety Operation of Schools According, Teachers' Opinions

¹⁻² Master of Education Program in Educational Administration, Kanchanaburi Rajabhat University

* Email: chtokaew.1992@gmail.com

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีเป้าหมายหลักคือ 1) คนทุกช่วงวัยมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ 3) คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ ในการเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของประชาชนทุกช่วงวัย การจัดการศึกษามีบทบาทสำคัญในการเตรียมพร้อมและเสริมสร้างทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการรับมือกับภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ภัยคุกคามเหล่านี้มีความหลากหลาย เช่น อาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ การแพร่ระบาดของยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติที่เกิดขึ้นบ่อย การระบาดของโรคอุบัติใหม่ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน และภัยจากไซเบอร์ที่เกี่ยวข้องกับการโจมตีทางอินเทอร์เน็ตและการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นเพื่อให้ประชาชนสามารถรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถปรับตัวในยุคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ด้วยการพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาให้เข้าถึงทุกกลุ่มวัยและกลุ่มสังคม จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิตของประชาชน และลดผลกระทบจากภัยคุกคามต่าง ๆ ที่อาจทำให้สังคมและประเทศชาติได้รับความเสียหาย นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม รวมถึงการส่งเสริมการสร้างสังคมที่มีความสงบสุขและความยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2568 ได้ตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่เกิดจากความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นพลวัตที่ก่อให้เกิดความท้าทายใหม่ในบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก เช่น การปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การพัฒนาอย่างก้าวกระโดดของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งผลให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกต้องเผชิญกับระบบเศรษฐกิจโลกที่มีการแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดนอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ความท้าทายใหม่ในกระแสโลกาภิวัตน์รอบใหม่ของโลกคือ การก้าวเข้าสู่ยุคอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of things) ซึ่งอุปกรณ์ต่าง ๆ มีโปรแกรมใช้ร่วมกับคอมพิวเตอร์ รวมถึงโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งมนุษย์สามารถพกพาติดตัวไปด้วยตลอดเวลา ส่งผลให้ปริมาณการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ในส่วนของนโยบาย Quick Win 7 วาระเร่งด่วน กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของผู้เรียน โดยมองเห็นภัยที่มีผลกระทบต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา เช่น ภัยจากการคุกคามทางเพศ การกลั่นแกล้งรังแก (Bully) ในอินเทอร์เน็ต ซึ่งทำให้เกิดอุปสรรคต่อการเรียนรู้และสวัสดิภาพของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่เด็กนักเรียนมีความใกล้ชิดมากที่สุด รองลงมาจากครอบครัว ผู้ปกครองให้การยอมรับ และคาดหวังว่าจะได้รับความรู้ การอบรมสั่งสอน การดูแลด้วยการเอาใจใส่ สถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กนักเรียนเป็นหลัก ให้เด็กนักเรียนได้อยู่ในสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่มีความปลอดภัย การจัดการเรียนการสอนต้องครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ รวมทั้งสอนทักษะชีวิตที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ นั่นคือ เด็กนักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็น “คนดี เก่ง และมีความสุข” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ครูเป็นบุคคลที่สำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการศึกษา โดยครูจะต้องมีความรอบรู้ มีความเป็นมืออาชีพ และเป็นผู้มีวินัยต่อการสอนที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการออกแบบแผนการเรียนรู้ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้จัดเตรียมสื่อ กิจกรรม นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทคือ มีหน้าที่ กำกับดูแล นักเรียนครูและบุคลากรอยู่เสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

นอกจากนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องบูรณาการเนื้อหาความรู้ และพัฒนาคุณภาพเด็กนักเรียนให้มีความพร้อมอย่างเป็นองค์รวม โดยการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตเด็กนักเรียน และแก้วิกฤติทางสังคม สถานศึกษาต้องจัดระบบงาน กิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัยให้เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียน นำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กนักเรียน โดยการนำกระบวนการของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อไปใช้ในชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม เด็กนักเรียนจะต้องได้รับการพิทักษ์ ปกป้อง ค้ำครอง และดูแล โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

การสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียน เป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญที่สุดที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการ โดยต้องจัดให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีความสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนเพื่อคุ้มครองดูแลเด็กนักเรียน สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีความใกล้ชิดกับเด็กนักเรียน ดังนั้นในการสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย เพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับเด็กนักเรียนอย่างแท้จริง สถานศึกษาต้องส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กนักเรียนเติบโตอย่างเต็มศักยภาพ ด้วยการสร้างความปลอดภัยในชีวิตของเด็กนักเรียน รวมทั้งการปกป้อง ค้ำครอง และช่วยเหลือเด็กนักเรียนจากอันตรายต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กนักเรียนย่อมส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาชีวิตที่ดี และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

สอดคล้องกับจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565 มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น "การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ"

ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความปลอดภัย 2) ด้านโอกาส 3) ด้านคุณภาพ และ 4) ด้านประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมโอกาส

ทางการศึกษาในรูปแบบที่มีคุณภาพและเท่าเทียมกัน สำหรับผู้เรียนทุกคน รวมถึงการบริหารจัดการการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ การมุ่งเน้นในด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ครอบคลุมถึงการพัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาโดยการเสริมสร้างระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยนักเรียน ด้วยระบบมาตรฐานความปลอดภัย กระทรวงศึกษาธิการ (MOE Safety Platform) รวมถึงการป้องกันภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบที่อาจเกิดขึ้น การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อสุขภาวะที่ดีของทุกคนเป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญ เพื่อให้สามารถปรับตัวต่อสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น โรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้และการสอนและสุขภาพของผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษา โดยนโยบายนี้มีจุดมุ่งหมายในการสร้างความมั่นใจให้แก่สังคมในเรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาสามารถเรียนรู้และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย การส่งเสริมความปลอดภัยเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะช่วยคุ้มครองนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา แต่ยังสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองและสังคมโดยรวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

คู่มือการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการเพื่อป้องกัน ดูแล ช่วยเหลือ เยียวยา และแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยเน้นการดำเนินการอย่างมีเอกภาพและการจัดการข้อมูลสารสนเทศที่มีความเป็นระบบ เพื่อให้สามารถจัดการและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และใช้แนวทางการบริหารจัดการตามมาตรการ 3 ป ได้แก่ ป้องกัน ปกป้อง และปราบปราม โดยการป้องกัน หมายถึง การดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิด ปัญหา อุปสรรค หรือความไม่ปลอดภัย ต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยการสร้างมาตรการป้องกันจากปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นทั้งใน และนอกสถานศึกษา การปกป้องโดยการดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และเจตคติที่ดี และการสร้างเสริมประสบการณ์เพื่อให้เกิดทักษะในการป้องกันภัยให้แก่ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา การปราบปราม โดยการดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา การช่วยเหลือ เยียวยา ฟ้นฟูและดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย การทำงานตามมาตรการดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความปลอดภัยสูงสุดในสถานศึกษา และสร้างความมั่นใจให้แก่ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไปในการเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมั่นคง นอกจากนี้ยังต้องการให้เกิดความเชื่อมั่นในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ได้ดำเนินการตามนโยบาย Quick Win 7 วาระเร่งด่วน โดยมุ่งเน้นการสร้างความปลอดภัยให้กับผู้เรียนเป็นอันดับแรก ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เนื่องจากปัญหาด้านความปลอดภัยที่เกิดขึ้นในสถานศึกษามีผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตัวอย่างเช่น การคุกคามทางเพศ การกลั่นแกล้งรังแก (bully) รวมถึงภัยจากโรคอุบัติใหม่ที่มีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว เช่น โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเรียนรู้และความเป็นอยู่ของผู้เรียนและบุคลากร การคุกคามทาง

เพศและการกลั่นแกล้งในโรงเรียนไม่เพียงแต่ทำลายความเชื่อมั่นและสุขภาพจิตของนักเรียน แต่ยังสร้างสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ และอาจทำให้ผู้เรียนเกิดภาวะเครียดหรือปัญหาทางจิตใจที่ยาวนาน ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการพัฒนาและเรียนรู้ อีกทั้งภัยจากโรคอุบัติใหม่ก็ยังเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนเกิดความสะดวกหรือหยุดชะงัก รวมถึงการที่ผู้เรียนและบุคลากรไม่สามารถทำงานหรือเรียนได้ตามปกติ นโยบาย Quick Win 7 วาระเร่งด่วนจึงมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยให้กับนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางจิตใจและสุขภาพของทุกคนในสถานศึกษา และลดอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในระยะยาว นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครอง และสังคมในด้านความปลอดภัยและคุณภาพการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3, 2567)

การสร้างความปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินงาน เพราะความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียน การพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ขึ้นอยู่กับความสุขและการมีชีวิตที่ปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถป้องกันหรือได้รับการป้องกันตนเองจากปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ มีความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และเจตคติที่ดี และมีทักษะในการป้องกันภัยสามารถหรือได้รับการแก้ไขปัญหา ช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟู และดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่างกันอาจมีแนวทางบริหารความปลอดภัยที่หลากหลาย จึงจำเป็นต้องเปรียบเทียบเพื่อค้นหาความแตกต่างเชิงนโยบายและการปฏิบัติ ขนาดของสถานศึกษามีผลต่อทรัพยากร โครงสร้าง และระบบความปลอดภัย การจำแนกตามขนาดช่วยให้เห็นความท้าทายเฉพาะของแต่ละบริบท การศึกษาเชิงเปรียบเทียบช่วยระบุปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการความปลอดภัยอย่างแท้จริง ผลการเปรียบเทียบจะช่วยกำหนดแนวทางการพัฒนาผู้บริหารให้เหมาะสมกับประสบการณ์และประเภทของโรงเรียน ข้อมูลที่ได้จะเป็นฐานสำหรับกำหนดนโยบายหรือมาตรการความปลอดภัยที่ตอบโจทย์สถานศึกษาในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยการศึกษาในเรื่องนี้จะช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทและความรับผิดชอบของผู้บริหารในการจัดการกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยภายในสถานศึกษา เช่น การป้องกันภัยจากอุบัติเหตุต่าง ๆ การสร้างระบบป้องกัน และการตอบสนองเมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิด รวมถึงการให้ความช่วยเหลือและการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบการทำงานในด้านความปลอดภยนั้นเกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการความเสี่ยง การฝึกอบรมและเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรและนักเรียน หรือการสร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัย ซึ่งทั้งหมดนี้ต้องการการบริหารที่มีประสิทธิภาพจากผู้บริหารสถานศึกษา และทำให้สามารถสรุปแนวทางการ

พัฒนางานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาได้อย่างมีระเบียบและเหมาะสม รวมถึงการระบุปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินงาน และหาวิธีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการยกระดับมาตรการความปลอดภัยให้กับสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

พุทธิพงษ์ ทองเขียว (2562) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกเหนือจากงาน 4 งาน คืองานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณและงานบริหารทั่วไป และมีบทบาทหน้าที่อื่น ๆ เช่น บทบาทในการเป็นผู้นำทางวิชาการในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา บทบาทในการสร้างสรรค์และพัฒนาคุณภาพการศึกษา บทบาทในการเป็นผู้ให้การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาในทุก ๆ ด้าน และบทบาทในการตัดสินใจ

วรธรรมล ปัญญาทิพย์ (2565) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ปฏิบัติหน้าที่โดยมีหลักเกณฑ์ มีหลักวิชาการมาประยุกต์ใช้กับความสามารถ รู้ในบริบทของนักบริหารและพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันเหตุการณ์อยู่เสมอ โดยมุ่งดำเนินการจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายโดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติงานให้บรรลุประสิทธิภาพสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, หน้า 3) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาไว้ว่า จุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนคือ คุณภาพในตัวผู้เรียนที่มีความครอบคลุมในด้านทักษะและความสามารถ ตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

จากการศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา โดยมีหน่วยงานและนักวิชาการให้ความหมายของความปลอดภัยสถานศึกษาไว้หลายลักษณะ ซึ่งสามารถรวบรวมได้ดังนี้

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556) ระบุว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานเพื่อความปลอดภัย หมายถึง เป็นพฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการสร้างความปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียน เพื่อความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่ออยู่อย่างมีความสุขและการมีชีวิตที่ปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สามารถปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

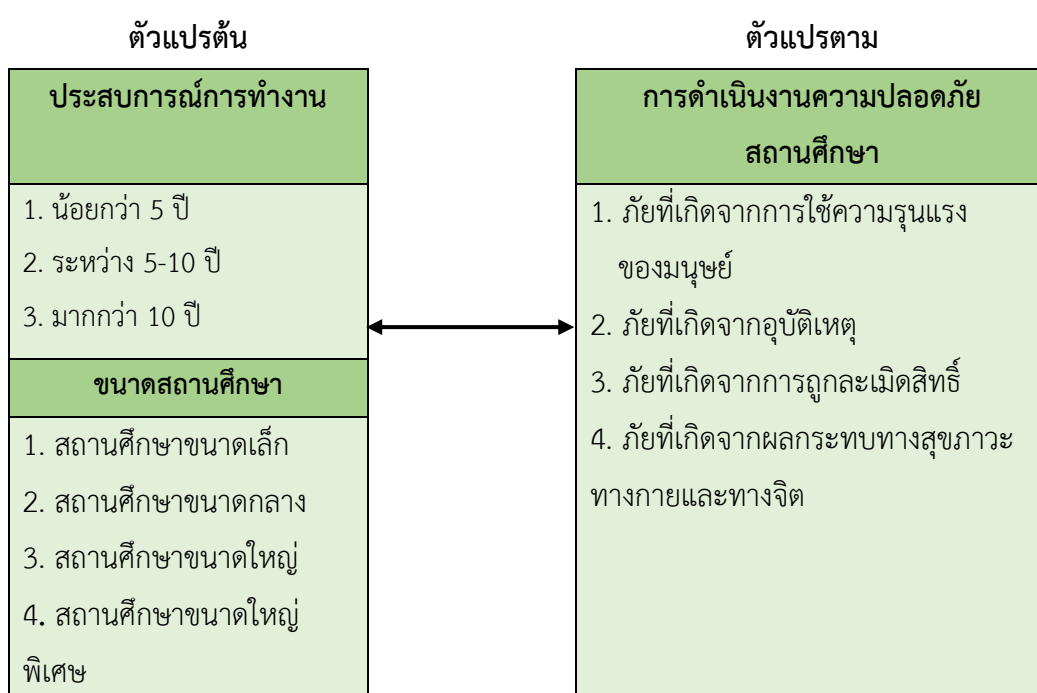
ของสังคมและสภาพแวดล้อม รู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น รู้จักป้องกันตนเองในสภาวะคับขัน และจัดการกับชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อดิศร ดีปานธรรม (2562) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานเพื่อความปลอดภัย หมายถึง กระบวนการและกิจกรรมที่ผู้บริหารดำเนินงานในด้านการป้องกันอุบัติเหตุและลดความสูญเสีย ที่ผลมาจากการปรับพฤติกรรมของมนุษย์ โดยปราศจากภัยหรืออันตราย เพื่อดำรงชีวิตอยู่อย่างสุขกาย สุขใจ ไม่เสี่ยงภัย มีความมั่นใจในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ และมีการเตรียมการป้องกันไว้ล่วงหน้าอย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย วางแผน และกำกับมาตรการความปลอดภัยเพื่อให้สถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับผู้เรียนและบุคลากร ทฤษฎีภาวะผู้นำทางการศึกษาเน้นบทบาทผู้บริหารในการสื่อสาร สร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย และขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของครู-นักเรียน และทฤษฎีการบริหารความเสี่ยงสนับสนุนให้ผู้บริหารประเมิน ตรวจสอบ และป้องกันความเสี่ยงทั้งด้านกายภาพและด้านพฤติกรรมในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยไว้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ประชากร คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 1,243 คน จากสถานศึกษา จำนวน 79 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3, 2567) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 294 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม คือ 1) การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามออนไลน์ตามแบบมาตราประมาณค่า (Likert's rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ซึ่งมี 4 ด้าน และ 2) การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามออนไลน์ตามแบบมาตราประมาณค่า (Likert's rating scale) ชนิด 5 ระดับ เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู ซึ่งมี 4 ด้าน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 วิธีเก็บข้อมูลผู้วิจัยส่งแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) และประสานงานทางโทรศัพท์ในการติดตามเก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนเพื่อแจกให้กับครูผู้สอนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 294 ชุด โดยกำหนดเวลาในการตอบแบบสอบถามและกลับคืนให้ผู้วิจัยภายใน 7-15 วัน 2) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค และ 3) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3

ตารางที่ 1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวม

ที่	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู	ระดับการปฏิบัติของผู้บริหาร		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	4.25	0.48	มาก
2.	ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	4.28	0.46	มาก
3.	ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์	4.28	0.49	มาก
4.	ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและทางจิต	4.27	0.49	มาก
รวมเฉลี่ย		4.27	0.45	มาก

จากตารางที่ 1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวม ตามการรับรู้ของครูการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.46) รองลงมาคือ ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ ($\bar{X}$ = 4.28, S.D. = 0.49) และด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและทางจิต ($\bar{X}$ = 4.27) ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ($\bar{X}$ = 4.25)

วัตถุประสงค์ที่ 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ดังตารางที่ 2-3

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู	ประสบการณ์การทำงาน						F	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี		ระหว่าง 5-10 ปี		มากกว่า 10 ปี			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	4.34	0.67	4.19	0.40	4.27	0.44	2.03	0.133

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู	ประสบการณ์การทำงาน						F	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี		ระหว่าง 5-10 ปี		มากกว่า 10 ปี			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
2. ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	4.44	0.63	4.19	0.37	4.28	0.42	5.73**	0.004
3. ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	4.38	0.68	4.22	0.43	4.28	0.43	1.85	0.160

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและทางจิต มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ

ตารางที่ 3 การทดสอบรายคู่ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในภาพรวม

ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{x}$	ประสบการณ์การทำงาน		
		น้อยกว่า 5 ปี (Sig.) 4.42	ระหว่าง 5-10 ปี (Sig.) 4.20	มากกว่า 10 ปี (Sig.) 4.27
น้อยกว่า 5 ปี	4.42	-	0.19* (0.031)	0.12 (0.254)
ระหว่าง 5-10 ปี	4.20	-	-	-0.07 (0.434)
มากกว่า 10 ปี	4.27	-	-	-

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในภาพรวม ระหว่างครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี กับประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5-10 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ ครูที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีการรับรู้การปฏิบัติมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 5-10

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม

บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการ ดำเนินงานความ ปลอดภัยในสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู	ขนาดสถานศึกษา								F	Sig.
	สถานศึกษา ขนาดเล็ก		สถานศึกษา ขนาดกลาง		สถานศึกษา ขนาดใหญ่		สถานศึกษา ขนาดใหญ่ พิเศษ			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านภัยที่เกิดจากการ ใช้ความรุนแรงของ มนุษย์	4.37	0.49	4.08	0.38	4.49	0.52	4.26	0.44	15.49**	0.000
2. ด้านภัยที่เกิดจาก อุบัติเหตุ	4.34	0.42	4.11	0.38	4.50	0.51	4.36	0.42	15.69**	0.000
3. ด้านภัยที่เกิดจากการ ถูกละเมิดสิทธิ	4.48	0.53	4.07	0.37	4.52	0.50	4.32	0.48	20.69**	0.000
4. ด้านภัยที่เกิดจาก ผลกระทบทางสุข ภาวะทางกายและ ทางจิต	4.43	0.55	4.08	0.38	4.51	0.52	4.31	0.41	17.47**	0.000
รวมเฉลี่ย	4.41	0.45	4.08	0.35	4.50	0.49	4.31	0.38	20.02**	0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 พบว่า บาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ และด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและทางจิตมีความแตกต่าง

กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังนั้นจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ่ ดังตารางที่ 4-5

ตารางที่ 5 การทดสอบรายคู่ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในภาพรวม

ขนาดสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาดสถานศึกษา			
		ขนาดเล็ก (Sig.) 4.41	ขนาดกลาง (Sig.) 4.08	ขนาดใหญ่ (Sig.) 4.50	ขนาดใหญ่พิเศษ (Sig.) 4.31
ขนาดเล็ก	4.41	-	0.32** (0.000)	-0.10 (0.665)	0.09 (0.812)
ขนาดกลาง	4.08	-	-	-0.42** (0.000)	-0.23* (0.031)
ขนาดใหญ่	4.50	-	-	-	0.19 (0.159)
ขนาดใหญ่พิเศษ	4.31	-	-	-	-

จากตารางที่ 5 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู ในภาพรวม ระหว่างขนาดสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดกลาง ความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กมีการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหาร สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางมีการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นั่นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางมีการปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาตาม การรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 สามารถอภิปราย ผลการวิจัย ได้ดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความ ปลอดภัยในสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ในภาพรวมมีการรับรู้การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความตระหนักและให้

ความสำคัญต่อการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยทั้งทางกายและจิตใจแก่ผู้เรียนและบุคลากร ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งเน้น “โรงเรียนปลอดภัย” ในทุกมิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนีย์ ประจันต์จำนงค์ และภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2567) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาปลอดภัยในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเขตชายแดนไทย-เมียนมา กลุ่มโรงเรียนพพระ-วาเลย์-รวมไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิระ กุสุวรรณวิจิตร ศักดา สถาพรวงษา และมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 สรุปการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสบการณ์การทำงานของผู้บริหารส่งผลต่อความเชี่ยวชาญและความสามารถในการวางแผน ตัดสินใจ และบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากอาจมีความเข้าใจสถานการณ์และความเสี่ยงในโรงเรียนได้ดีกว่า สามารถกำหนดนโยบายและมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ ความรุนแรง และการละเมิดสิทธิของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงสามารถประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกได้อย่างเหมาะสม ขณะที่ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย อาจยังขาดทักษะหรือความชำนาญในการบริหารจัดการเชิงป้องกัน ทำให้บทบาทในการส่งเสริมความปลอดภัยได้รับการรับรู้ที่แตกต่างกันตามระดับประสบการณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนีย์ ประจันต์จำนงค์ และภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2567) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาปลอดภัยในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเขตชายแดนไทย-เมียนมา กลุ่มโรงเรียนพพระ-วาเลย์-รวมไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบสภาพการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาปลอดภัยในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเขตชายแดนไทย-เมียนมา จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่าง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิระ กุสุวรรณวิจิตร ศักดา สถาพรวงษา (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปถึงต่ำสุด คือ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ และ ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ และ 2) เปรียบเทียบการรับรู้

ของครูที่มีเพศต่างกัน มีการรับรู้ไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01

2. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขนาดของสถานศึกษาส่งผลต่อความซับซ้อนและขอบเขตของการบริหารจัดการความปลอดภัย โรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนและบุคลากรจำนวนมาก รวมถึงพื้นที่และกิจกรรมที่หลากหลาย ทำให้ผู้บริหารต้องวางแผนและกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยอย่างรอบด้าน มีระบบตรวจสอบและควบคุมที่เป็นรูปธรรม รวมถึงต้องประสานงานกับหน่วยงานภายนอกมากขึ้น ขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กมีความซับซ้อนน้อยกว่า ทำให้บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมความปลอดภัยอาจมีความแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่พบในผลการวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพักตร์ เลยกกลาง (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ในด้านการกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย ด้านการกำหนดแผนและมาตรฐานความปลอดภัยและด้านนโยบายด้านความปลอดภัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการทรัพยากรบุคคลของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนที่ต่างกัน จึงทำให้การบริหารด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา มีข้อจำกัดในรูปแบบการบริหารและการครอบคลุมเรื่องการบริหารด้านการกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย ด้านการกำหนดแผนและมาตรการความปลอดภัย และด้านนโยบายด้านความปลอดภัยต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิระ กุสุวรรณวิจิตร ศักดา สถาพรวงษา และมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ (2567) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปถึงต่ำสุด คือ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ และ ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันส่วนครูที่มีอายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงานและขนาดของสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมการอบรมด้านด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษามีมาตรการรองรับกรณีเกิดเหตุการณ์ชุมนุมประท้วงหรือจลาจลที่กระทบต่อความปลอดภัยของสถานศึกษา เพื่อเพิ่มความพร้อมและความสามารถของผู้บริหารและบุคลากรในการจัดการสถานการณ์เฉพาะกรณีอย่างมีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงต่อความปลอดภัยของนักเรียนและทรัพย์สินของสถานศึกษา และสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมั่นคงในโรงเรียน

2. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมการอบรมด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและทางจิต เช่น ผู้บริหารสถานศึกษามีมาตรการรองรับกรณีเกิดเหตุการณ์ชุมนุมประท้วงหรือจลาจลที่กระทบต่อความปลอดภัยของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการให้ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกันเกี่ยวกับภัยไซเบอร์แก่นักเรียนและบุคลากร เพื่อเพิ่มความตระหนักและความรู้เกี่ยวกับภัยที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางกายและจิตใจของนักเรียนและบุคลากร ส่งเสริมทักษะการป้องกันตนเองลดความเสี่ยงจากปัญหาสุขภาพและภัยไซเบอร์ และสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและมีคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมการอบรมด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่บุคลากรและนักเรียน เพื่อเพิ่มทักษะและความสามารถของบุคลากรและนักเรียนในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ลดความรุนแรงของการบาดเจ็บเมื่อเกิดอุบัติเหตุ และสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเรื่อง แนวทางของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา
2. ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา*. โรงพิมพ์คุรุสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *คู่มือดำเนินการโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2564*. กระทรวง.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. กระทรวง.

- พุทธิพงษ์ ทองเขียว. (2562). *บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต). DPU e-Theses.
<https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Puttipong.Ton.pdf>
- วชิระ กุสุวรรณวิจิตร และ ศักดา สถาพรวงษา. (2567). การบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1. *วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์*, 9(2), 272–279.
- วรรณมล ปัญญาพิพย์. (2565). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแพร่* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพะเยา). ฐานข้อมูลคลังปัญญา มหาวิทยาลัยพะเยา.
<https://updc.up.ac.th/items/a24b8ea0-b02f-4f57-a908-6ed714a911cb>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. (2567). *แผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามความต้องการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ปีงบประมาณ 2567*. สำนักงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* (ฉบับพัฒนา พ.ศ. 2563). สำนักงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). *คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา*. สำนักงาน.
- สุนีย์ ประจันต์จางงค์ และภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล. (2567). แนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาปลอดภัยในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาในเขตชายแดนไทย-เมียนมา กลุ่มโรงเรียนพพระ-วาลย์-รวมไทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 7(6), 265–280.
<https://doi.org/10.14456/jra.2024.151>
- สุพักตร์ เลยกกลาง. (2566). การบริหารด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 3(1), 465–474.
- อดิสร ตีปานธรรม, ปรีชา ดิลกภูมิสิทธิ์ และกิตติวงศ์ สาสวด. (2562). การพัฒนารูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 16(31), 66–75.
<https://ejournals.swu.ac.th/index.php/EAJ/article/view/14765>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.